

lenni, amit önfeledten - nem elkötelezetten - tudnak végezni, valahogy úgy, ahogy Rubinstein zongorázott, Fred Aster táncolt, vagy, ahogy Jézus, a tanítás előtt, imádkozott.

HABOS LÁSZLÓ

BOLDOG MOSOLY AZ ARCOKON

Már március havában járt az idő akkor, de még hidegek voltak a hajnalok, a fogda cellájában pedig különösen. Összekuporodva a durva pokrócot szorosan magára húzva feküdt a kemény facipőn a katszolgos elítélt. Az oldalába nyilallt fájdalomtól ismét felébredt. Megpróbált gyors mozdulattal a másik oldalára fordulni, miközben az éjszakai hideg végigfutott hátán. Nadrágja és kabátja szabályosan összehajtván a beton aljzat-hoz rögzített stokin pihent. Az ór léptei elhalakultak az ajtó mögött. Éberré vált szemével a sötétségben kutatott, majd miután semmit sem látott, gondolataiba merült. Megpróbálta elképzelni szabadulásának napját, a valamivel több, mint két év múlva esedékes hajnalt. Hiába látta magát kényelmes cipőjében, farmer-nadrágjában, színes ingében elhaladni a szögesdrótok mellett, nem érzett semmi különöset. Feladta a szabadságon való töprengést, mely mérhetetlenül távolinak tűnt számára. Megpróbálta magában felosztani a még előtte álló tengernyi időt. Úgy vélte, hogy a legfontosabb feladata lesz, hogy megtanuljon jól gazdálkodni idejével. A délutánjaiban elérhetővé kívánt maradni továbbra is hittest-vérei számára, és ugyanakkor önmaga képzésére fordítani a lehető legtöbbet idejéből. Az estében pedig olvasni akart. Sokat, nagyon sokat olvasni, mivel számos remek könyv sorakozott a börtönkönyvtár polcain. A folyosói zajok felerősödtek. A konyhai dolgozók pakolták a reggeli itallal telt kannákat. Megpróbált ismét gyors mozdulattal a másik oldalára fordulni, s azzal minél kisebb fájdalmat okozni önmagának, amikor nagyot szólva csattant a cella ajtaján az ór gumibotja, majd sorban a fogdasor többi cellájának vasajtáján is. Az ór igyekezett minden hajnalban néhány perccel megelőzni a hangosbeszélőn át érkező ébresztő parancsot. A vasajtó nézőkéjén már több alkalommal is betekintett hajnalban, mégis ébresztő után, amikor belépett a fogdaajtón, szertartásosan létszámellenőrzést tartott a műszakja végére álmos tekintetűvé vált törzsőrmester. A fiú nevének és rabszámának ismerettségével jelentett, majd egyetlen csajkányi vízmennyiséggel ügyeskedett tisztálkodni. A gyors törölközést követően a házimunkás kezéből elvette a seprűt,

és a tökéletes tisztaságú cellát a szabályzatnak megfelelően felseperte. A lapátra egy gyűszűnyi port sikerült csupán összegyűjtenie. Furcsa színjáték volt ez, melyet minden egyes nap végig kellett csinálnia. A házi elvitte a pokrócot, és beadta a mindössze negyed csajkányi bivalytejet a két szelet kenyérral, melyet gyorsan el kellett fogyasztania az ór újabb megjelenése előtt. Napközben csupán a tekintélyüket kierőszakolni igyekvő fogdaországolatókat teljesítő smaszterek vertek nagyokat gumibotjaikkal a vasajtókra. A fogdában nem volt szabad napközben az ágyra telepedni. Így időnként föl-le járkált a három méter hosszú szűk cellában, és hosszan elmélkedett. Megpróbálta ilyenkor felidézni a közelmúltban olvasott szépirodalmi regényekben talált értékeket. Számos példát mutattak a regényhősök jellemábrázolásai, a jó és rossz probléma-megoldások. Erőt merített az önzetlen, az önfeláldozó emberi magatartásokból, és a tiltott Bibliából titokban olvasott versek felidézéseiből. Csak ritkán zavarták meg elmélkedéseit különböző események. Az előző délelőtt a szomszéd cellában a bezártságot elviselni képtelen cigányfiú öngyilkossági kísérletére keletkezett riadalom, vagy a két nappal korábbi történés, melyben a hangosan elégedetlenkedő sorsársát igyekezett gumibotral rendreutasítani a fogdaór. Az utolsó nap délelőttjén átgondolta a magánzárkában megélt hét történéseit. Elégedettség érzése járta át lelkét. Örült, hogy a Bibliarejtegetésért kiszabott fogdabüntetést gond nélkül kibírta, Hálás volt a nyugalomért, a hosszú csendekért, melyeket aktív elmélkedéssel tölthetett. Megértette, hogy a kényszerű elzárások színtere a nehézségek elviselésének egy-fajta gyakorlóhelyévé vált, melyből erőt meríthetett az előtte álló későbbi eseményekhez. Kiengedésekor mosolygós arccal hagyta el a magán-cellát. A mosolyának akkor kettős értelme volt. Egyfelől természetesen a bambán rá figyelt fegyőrnek szólt. Másfelől pedig a sorsnak, amiért megismerhette a titkot. Örült, hogy megélhette a különös – rabhiedelemben szájról-szájra terjedt sokak számára elviselhetetlen – világot. Miután a katszolgos fiú megérkezett a körletre a zárkátársai kitörő örömmel fogadták. Örömük kifejezésre juttatásában egy másik zárkátárssal együtt, akivel egyszerre szabadult az elzárásból többször is magasba dobálták. Miután ismét szilárd talajt érezhetett lábai alatt hittestvéreit pillantotta meg zárkája ajtajában. Boldog mosollyal arcukon siettek feléje. Az őszinte örömmel köszöntők között ott állt egy új, addig ismeretlen mosolygós arc is. Ő az új testvér volt, aki az idő alatt érkezett a fogházkörletre, amíg a fiú fogdabüntetését töltötte. A délutáni beszámolójában aztán ízelítőt adott az új barátnak is, a hitüknek a börtön falain belüli sajátos üldözéseiről.